

חוזר מינהל הסיעוד

כ"ח בתמוז, התשע"ח
11 יולי 2018
אסמכתא: 61992918
חוזר מס': 144/18

לכבוד:
מנהלות הסיעוד בבתי החולים
מנהלות הסיעוד בקהילה/בריאות הציבור

נושא: מיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחות במערך האשפוז והקהילה

רקע:

מערכות בריאות בארץ ובעולם מתמודדות עם העלייה בתוחלת החיים ובמורכבות התחלואה במקביל להתמודדות עם משאבים מוגבלים וירידה במספר האחיות. בצד כל אלו, אנו עדים לשיפור בטכנולוגיות, שיפור באיכות הטיפול ועליה בשיעור האחיות בעלות הכשרה מקצועית אקדמית והתמחויות מתקדמות. לכל אלה השפעות מכריעות על הצורך במיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחות במערך האשפוז ובקהילה. מחקרים ממליצים כי לאור המחסור באחיות ולשיפור שביעות הרצון ושימור אחיות במקצוע, יש ליישם מדיניות ואסטרטגיות שיבטיחו את מיצוי היכולות והסמכויות אליהן הוכשרו האחיות. על ארגוני הבריאות לאפשר מיצוי מלא של כישורים, מיומנויות ויכולות מקצועיות שנרכשו במהלך לימודיהן ולהמשיך ולהעצים את הידע באמצעות הכשרות מקצועיות ולימודים אקדמיים, להרחיב את סמכויות האחיות ולאפשר להן להיות שותפות שוות, מרכזיות ומובילות בטיפול במטופלים במערכת הבריאות על כל גווניה.

מטרת החוזר:

הסדרת תשתית מחייבת ליישום והטמעה של מיצוי מלוא הפוטנציאל התפקודי של האחות במערך האשפוז והקהילה.

אחריות ליישום: מנהלות הסיעוד בארגוני הבריאות השונים, מוסדות אשפוז וקהילה.

תחולה: מיידי

מועד בקרה: אוקטובר - דצמבר 2018

קישור לחוזרים: חוזר מינהל הסיעוד (104/14) בנושא "מתן היתר לביצוע פעולות סיעוד ופעולות חריגות המתווספות מעת לעת למסגרת עיסוקן של אחיות מוסמכות".
חוזר מנהל הסיעוד (143/2018) בנושא: "ריכוז הפעולות סיעוד וחריגות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחות המוסמכת".

ב ב ר כ ה,
שושי גולדברג

ד"ר שושי גולדברג
אחות ראשית ארצית
וראשת מינהל הסיעוד

עיקרי ההנחיה:**הגדרות ומושגים:****מיצוי פוטנציאל האחות - מוגדר משני מונחים מרכזיים: אוטונומיה מקצועית ומסוגלות עצמית**

- א. אוטונומיה מקצועית מבוססת על ארבעה רבדים :
- מוכנות – קיום יכולת ושליטה בה
  - העצמה – תפיסת לגיטימיות
  - יישום – קבלת החלטות, סמכות ואחריות
  - הערכה – הערכת איכות מקצועית וקלינית
- ב. מסוגלות עצמית (Self Efficacy) משמעה הערכה עצמית של האחות שהיא מסוגלת לבצע את התפקיד המקצועי.

מיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחות מתייחס לשלושה מרכיבים:

- מנעד (היקף) התפקיד (Nursing Scope of Practice) - היקף או טווח התפקידים, האחריות והפונקציות הנכללים בהשכלה שאחיות מקבלות, בכישוריהן ובהרשאות שלהן ובאים לידי ביטוי בפעולות, תפקידים ופרוצדורות שאחיות רשאיות לבצע מבחינה חוקית.
- ניצול משאב האחות (Nursing Utilization)
- מימוש משאב האחות (Nursing Actualization)

Aroke, E.N. (2014). Full Nursing Potential: A Concept Clarification. *Wiley Periodicals, Inc. Nursing Forum* Volume 49, No. 4, October-December, 278-287.

מטרות ההנחיה:

באחריות מנהלת/ת הסיעוד לפעול לקידום מיצוי מלוא הפוטנציאל התפקודי של האחות באמצעות הבאים:

1. יצירת מחויבות בקרב הנהלות הסיעוד לבניית תהליכי יישום והטמעה של מיצוי מלוא הפוטנציאל התפקודי של האחות.
2. מיפוי מצב קיים לצורך איתור צרכים וזיהוי פערים במיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחות בהתאם למנעד התפקיד.
3. זיהוי גורמים מקדמים וגורמים מעכבים / חסמים למיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחות.
4. בניית תכנית התערבות מוסדית לצמצום הפערים במיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחות.
5. הסדרת תהליכי בקרה ומשוב לבחינה ובדיקה מוסדית של יישום מיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחות.
6. הבניית תשתית ארגונית לשמירה על כשירות מקצועית, עדכון וריענון ידע בהתאם לתחומי הפעילות, האחריות והסמכות של האחות במתארים השונים.

מינהל הסיעוד

Nursing Division

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

רשימת תפוצה:

המנהל הכללי
המשנה למנהל הכללי
הנהלה מורחבת
יו"ר הסתדרות האחים והאחיות בישראל
מנהלי בתי חולים
מנהלי אגפים רפואיים בקופות החולים
מנהלי מחוזות
קרפ"ר – צה"ל
קרפ"ר – שירות בתי הסוהר
קרפ"ר – משטרת ישראל
ראשי חוג לסיעוד
מנהלות בתי ספר לסיעוד